

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ερμηνεία του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου

Ενότητα: 2

Χρήστος Καρακόλης

Τμήμα Θεολογίας

---

1. Πρόλογος

I	A	1α	Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος	α
		β	καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,	β
		γ	καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος,	α
	B	2	οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.	β
		3 α	πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο,	α
		β	καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο	β ₁
	γ	οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.	β ₂	
II	A	4α	Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν,	α
		β	καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων·β	
		5α	καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,	α
	B	β	καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν,	β
		9α	ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,	α
		β	ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον	β ₁
	γ	ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.	β ₂	
III	A	10α	Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν,	α ₁
		β	καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο,	α ₂
		γ	καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω·	β
	B	11α	εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν,	α
		β	καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.	β
		12α	ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν,	α
	β	ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν	β ₁	
	γ	τέκνα θεοῦ γενέσθαι.	β ₂	

IV	A	14α	Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο	α ₁
			β καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,	α ₂
			γ καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ – β	
			δ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, α	
			ε πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.	β
	B	16α	ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ	α
		β	ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν	β ₁
		γ	καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος	β ₂

Από το άρθρο «Struktur und Gedankengang des Logos-Hymnus in Joh 1,1-18» του καθηγητή κ. Otfried Hofius, δημοσιευθέν στο βιβλίο του Johannesstudien, Tübingen 1996, σσ. 1-23.

2. Ενότητα

1,1-18. Η ενότητα αυτή είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος της ένας χριστολογικός ύμνος που αναφέρεται στον προαιώνιο Λόγο του Θεού, που έγινε άνθρωπος. Η ροή του ύμνου διακόπτεται δύο φορές, στους στ. 6-8 και στον στ. 15, για να παρεμβληθούν αναφορές στο πρόσωπο και στη μαρτυρία του Ιωάννη του Βαπτιστή.

1-2: Λόγος: Η έννοια του Λόγου στο Ιω. προέρχεται από την ΠΔ και συγγενεύει με την έννοια της σοφίας (βλ. Παρ. 1,2). Η προϋπαρξη του Λόγου «από την αρχή», «πριν από όλα», δηλώνει ότι αυτός δεν ανήκει στην κατηγορία του δημιουργήματος, αλλά σε αυτήν του Δημιουργού. 3: Το ότι ο Θεός συνεργάζεται με τον Λόγο, για να δημιουργήσει τα πάντα, θυμίζει την παλαιοδιαθηκική διήγηση της δημιουργίας, στην οποία ο Θεός δημιουργεί τον κόσμο με μόνο τον λόγο του (Γεν. 1,3-26). Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ παλαιοδιαθηκικής και ιωάννειας αντίληψης έγκειται στο ότι κατά τη δεύτερη ο Λόγος αποτελεί προσωπική θεία ύπαρξη, και όχι απρόσωπη θεία δύναμη. 4: Φως και ζωή αποτελούν συνώνυμες έννοιες στη βιβλική γλώσσα (βλ. Ψ. 35,10). Όλοι οι άνθρωποι αντλούν τη ζωή τους από τον Λόγο, ο οποίος ως Θεός (βλ. 1,1· 20,28) κατέχει τη ζωή αφ' εαυτού. 5: Το ότι ο κόσμος βρίσκεται στο σκοτάδι σημαίνει την απομάκρυνσή του από τον Θεό, ο οποίος συνδέεται στη βιβλική σκέψη συμβολικά με το φως (βλ. Ψ. 103,2· Ιώβ 37,15). Η φράση «μα το σκοτάδι δεν το δέχτηκε» μπορεί να αποδοθεί μεταφραστικά και ως εξής: «και το σκοτάδι δεν το νίκησε». Η σύγκρουση φωτός και σκότους, και η νίκη του πρώτου έναντι του δεύτερου αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα θέματα σε ολόκληρο το Ιω. (βλ. 3,19-21· 8,12· 11,9-10· 12,35-36.46). 9: Ο στίχος μπορεί εναλλακτικά να αποδοθεί ως εξής: «Ο Λόγος ήταν το αληθινό φως, που δίνει τη ζωή σε κάθε άνθρωπο που έρχεται στην ύπαρξη», βάσει της προαναφερθείσας αρχής ότι φως και ζωή αποτελούν συνώνυμες έννοιες στη βιβλική σκέψη. 12-13: Ο ευαγγελιστής αναπτύσσει τη γνωστή και από άλλα βιβλία της ΚΔ παράσταση της υιοθεσίας του πιστεύοντος από τον Θεό (βλ. Ρωμ. 8,15.23· 9,4· Γαλ. 4,5· Εφ. 1,5) εισάγοντας την έννοια της αναγεννήσεως (βλ. και 3,3.5-7), που καθίσταται προσωπικό προνόμιο του κάθε πιστού και ταυτίζεται με τη σωτηρία (βλ. και 20,17). Σημειωτέον ότι στην ΠΔ η υιοθεσία αναφέρεται είτε ατομικά στον βασιλέα του Ισραήλ (βλ. π.χ. Β' Βασ. 7,14· Ψ. 2,7· 88,27-28) είτε συλλογικά στον ισραηλιτικό λαό (βλ. π.χ. Έξ. 4,22· Δευτ. 14,1· Ησ. 63,16· Μαλ. 2,10). 14: Ενώ στην ΠΔ η δόξα του Θεού γίνεται αισθητή μέσω έντονων καιρικών φαινομένων (βλ. Ψ. 28,3-10), πράξεων σωτηρίας του Ισραήλ (Ησ. 40,5) ή εμφάνισης του ουράνιου θρόνου του Θεού (Ησ. 6,1), στο Ιω. αυτή αποκαλύπτεται στο πρόσωπο και στο έργο του σαρκωθέντος Λόγου-Ιησού./ Η χάρη και η αλήθεια αποτελούν στη βιβλική σκέψη έκφραση της ευλογίας του Θεού (Ψ. 83,12· Σοφ. 3,9). Η πλησμονή αυτής της ευλογίας αποτελεί κριτήριο έλευσης των εσχάτων (βλ. και 1,17). Στο Ιω. τα έσχατα πραγματώνονται στο παρόν με το γεγονός της ενανθρωπήσεως του Λόγου. 15: Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είναι ο μόνος που γνωρίζει εκ των προτέρων την πραγματική ταυτότητα του Ιησού, διότι του την έχει αποκαλύψει ο ίδιος ο Θεός (βλ. 1,33). 17: Η νέα πραγματικότητα του Θεού που εισάγεται στον κόσμο διά του Ιησού Χριστού καθιστά περιττό τον μωσαϊκό Νόμο. 18: Ο Ιησούς Χριστός είναι ο μόνος που αποκαλύπτει τον Θεό στον κόσμο. Ακόμη και στις θεοφάνειες της ΠΔ (βλ. π.χ. Έξ. 3,14· Ησ. 6· Ιεζ. 1· Δαν. 7) ο αποκαλυπτόμενος Θεός δεν είναι ο Πατέρας, αλλά ο Υιός (πβλ. 12,41)./ Η παράσταση του Υιού στην αγκαλιά του Θεού-Πατέρα αποτελεί απεικόνιση της χριστολογικής διδασκαλίας του Ιω.: Εφόσον ο Ιησούς Χριστός είναι ο μονογενής υιός του Θεού, γνωρίζει όσα γνωρίζει ο Θεός, κατέχει τη δύναμη και τη δόξα του

Θεού, επιτελεί το θέλημα του Θεού, συμμετέχει στη δημιουργία και στη σωτηρία του κόσμου από κοινού με τον Θεό κ.ο.κ.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Χρήστος Καρακόλης, 2015. Χρήστος Καρακόλης. «Ερμηνεία του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου. Ενότητα 2». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEOL101/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων

- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

